

Çocuk Sağlığı ve Hastalıklarında Kliniğe Giriş

Editörler

Prof. Dr. Münewver KAYNAK TÜRKMEN
Prof. Dr. Ferah GÖNÜLŞEN SÖNMEZ
Prof. Dr. Ayşe TOSUN

Editör Yardımcıları

Dr. Öğr. Üyesi Müge AYANOĞLU
Doç. Dr. Elif ÇELİK
Doç. Dr. Ayşe ANIK

© Copyright 2022

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN	Sayfa ve Kapak Tasarımı
978-625-8299-11-3	Akademisyen Dizgi Ünitesi
Kitap Adı	Kapak Tasarımı
Çocuk Sağlığı ve Hastalıklarında Kliniğe Giriş	Dr. Fatih Ölmez
Editörler	Yayıncı Sertifika No
Münevver KAYNAK TÜRKMEN Ferah GÖNÜLŞEN SÖNMEZ Ayşe TOSUN	47518
Editör Yardımcıları	Baskı ve Cilt
Müge AYANOĞLU Elif ÇELİK Ayşe ANIK	Vadi Matbaacılık
Yayın Koordinatörü	Bisac Code
Yasin DİLMEN	MED000000
	DOI
	10.37609/akya.1959

UYARI

Bu üründe yer alan bilgiler sadece lisanslı tıbbi çalışanlar için kaynak olarak sunulmuştur. Herhangi bir konuda profesyonel tıbbi danışmanlık veya tıbbi tanı amacıyla kullanılmamalıdır. Akademisyen Kitabevi ve alıcı arasında herhangi bir şekilde doktor-hasta, terapist-hasta ve/veya başka bir sağlık sunum hizmeti ilişkisi oluşturmaz. Bu ürün profesyonel tıbbi kararların eşleniği veya yedeği değildir. Akademisyen Kitabevi ve bağlı şirketleri, yazarları, katılımcıları, partnerleri ve sponsorları ürün bilgilerine dayalı olarak yapılan bütün uygulamalardan doğan, insanlarda ve cihazlarda yaralanma ve/veya hasarlardan sorumlu değildir.

İlaçların veya başka kimyasalların reçete edildiği durumlarda, tavsiye edilen dozunu, ilacın uygulanacak süresi, yöntemi ve kontraendikasyonlarını belirlemek için, okuyucuya üretici tarafından her ilaca dair sunulan güncel ürün bilgisini kontrol etmesi tavsiye edilmektedir. Dozun ve hasta için en uygun tedavinin belirlenmesi, tedavi eden hekimin hastaya dair bilgi ve tecrübelerine dayanak oluşturması, hekimin kendi sorumluluğundadır.

Akademisyen Kitabevi, üçüncü bir taraf tarafından yapılan ürüne dair değişiklikler, tekrar paketlemeler ve özelleştirmelerden sorumlu değildir.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

HİPOKRAT ANDI

Hipokrat ya da onun öğrencilerinden birisi tarafından yazıldığı kabul edilen Hipokrat Andı, hekimlerin mesleklerini onurla uygulayacaklarına dair tarih boyunca ettikleri yemindir.

Türkiye'deki tıp fakültelerinin mezuniyet törenlerinde kullanılan ve Dünya Tabipler Birliği Cenevre Bildirgesindeki Hekimlik Andı'nın en güncel tercümesi olarak Türk Tabipleri Birliği tarafından yayınlanan metin şöyledir:

Hekimlik mesleğinin bir üyesi olarak;

Yaşamımı insanlığın hizmetine adayacağıma,

Hastanın sağlığına ve esenliğine her zaman öncelik vereceğime,

Hastamın özerkliğine ve onuruna saygı göstereceğime,

İnsan yaşamına en üst düzeyde saygı göstereceğime,

Görevimle hastam arasına; yaş, hastalık ya da engellilik, inanç, etnik köken, cinsiyet, milliyet, politik düşünce, ırk, cinsel yönelim, toplumsal konum ya da başka herhangi bir özelliğin girmesine izin vermeyeceğime,

Hastamın bana açtığı sırları, yaşamımı yitirdikten sonra bile gizli tutacağıma,

Mesleğimi vicdanımla, onurumla ve iyi hekimlik ilkelerini gözeterek uygulayacağıma,

Hekimlik mesleğinin onurunu ve saygın geleneklerini bütün gücümle koruyup geliştireceğime,

Mesleğimi bana öğretenlere, meslektaşlarıma ve öğrencilerime hak ettikleri saygıyı ve minnettarlığı göstereceğime,

Tıbbi bilgimi hastaların yararı ve sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi için paylaşacağıma,

Hizmeti en yüksek düzeyde sunabilmek için kendi sağlığımı, esenliğimi ve mesleki yetkinliğimi korumaya dikkat edeceğime,

Tehdit ediliyor olsam bile, tıbbi bilgilerimi, insan haklarımı ve bireysel özgürlüklerimi çığnemek için kullanmayacağıma,

Kararlılıkla, özgürce ve onurum üzerine,

Ant içerim.

ÖNSÖZ

İyi hekim olmanın olmazsa olmaz koşulu önce iyi insan olmak, ardından iyi bir tıp eğitimi ile tıp etik kurallarını benimseyen, ona uygun davranan, insan hayatına ve sağlığını iyileştirmek adına kanıt dayalı teşhis, tedavi ve rehabilitasyon yöntemlerini uygulayan, çağdaş bilimsel düşünce modelini özümsemiş hekimler olarak mezun olmaktır.

İşte bu amaç doğrultusunda, çok zor sınavlardan geçerek tıp fakültesini kazanan, temel tıp bilgilerini aldıktan sonra kliniğe giriş sürecine gelen, siz değerli öğrencilerimizin ‘Çocuk Sağlığı ve Hastalıklarında Kliniğe Giriş’ kitabımız ile çocuk hastaya yaklaşım ve muayeneyi ayrıntılı olarak öğrenmeleri, ayrıca Çocuk Sağlığı uzmanlık öğrenciliğine başlayacak olan hekimlerin, bu konudaki eksikliklerinin giderilmesi için bir rehber olması hedeflenmiştir.

Bu kitap, çocuk hastalara genel yaklaşım ilkelerinin olduğu ‘Kliniğe Giriş’ bölümünü, sistem muayenelerini kapsayan ‘Fizik Muayene’ bölümünü, beslenme, normal çocuk gelişimi, aşılar, sağlıklı çocuk izlemi ve çocuklarda normal laboratuvar değerlerinin yer aldığı ‘Çocuk Sağlığında Normaller’ bölümünü içermektedir. Bu vesileyle kitapta çocuklarının fotoğraf ve videolarını eğitime hizmet amacı ile paylaşmamıza izin veren tüm ailelere de içten teşekkürlerimizi sunarız. Kitabımızdaki bu görüntülerin özellikle sosyal medya vb yerlerde paylaşılması gerektiği konusunda okuyucuların duyarlılığına güveniyoruz.

Değerli kurucu öğretim üyemiz Prof. Dr. Gülten İnan’ın engin deneyimi ile Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalımız’ın temeli, 1994 yılında çok güçlü atıldı. Süreçte birbirinden değerli öğretim üyeleri aramıza katıldı ve tıp eğitimine katkı sunmak amaçlı bir pediatri ders kitabı yazma amacı oluştu. İşte bu arzumuzun gerçekleşmesine büyük katkı sağlayan yardımcı editörlerimiz Dr. Öğretim Üyesi Müge Ayanoglu başta olmak üzere Elif Çelik ve Ayşe Anık’a, ayrıca elinizde tuttuğunuz bu kitabın oluşmasında bölümlerini titizlikle yazan Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalımızdaki tüm değerli öğretim üyelerimize çok teşekkür ederiz. Bilgi sürekli bir değişim içerisinde ve kitabımızda eksikliklerimiz mutlaka vardır ve okuyucularımızdan gelen önerilerle bu eksiklikleri düzeltmek borcumuzdur.

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları gibi önemli bir konuda temelinizi oluşturmaya bir nebze de olsa katkı sağlayacağını düşündüğümüz bu kitabın iyi ve başarılı hekim olma yolunda sizlere ışık tutmasını dileriz. Ülkemizin, akla ve bilime verilecek destek ölçüsünde kalkınabileceğini düşünen Atatürk ve Cumhuriyetimizin kurulmasında emeği geçen tüm hekimlerimiz gibi sizlerin de toplum sağlığı, barışı, refahı için üzerinize düşen sorumluluğun bilincinde olduğunuzu düşünüyor, başarılar diliyoruz.

Prof. Dr. Münevver KAYNAK TÜRKMEN

Prof. Dr. Ferah GÖNÜLŞEN SÖNMEZ

Prof. Dr. Ayşe TOSUN

İÇİNDEKİLER

Bölüm 1	Tıp Tarihi.....	1
	<i>Ferah GÖNÜLŞEN SÖNMEZ</i>	
Bölüm 2	Tıp Eğitimi Tarihi.....	13
	<i>Ayşe TOSUN</i>	
Bölüm 3	Çocuk Hakları ve Dünya Çocuklarının Durumu.....	19
	<i>Münevver KAYNAK TÜRKMEN</i>	
Bölüm 4	Pediatride Anamnez (Öykü) Alma.....	29
	<i>Ayşe TOSUN</i>	
Bölüm 5	Çocuklarda Fizik Muayenenin Temel İlkeleri.....	39
	<i>Ferah GÖNÜLŞEN SÖNMEZ</i>	
Bölüm 6	Pediyatrik Muayenede Standart Ölçümler	51
	<i>Elif ÇELİK</i>	
Bölüm 7	Genel Görünüm ve Yaşamsal Bulgular	59
	<i>Özgür CARTI</i>	
Bölüm 8	Deri Muayenesi	81
	<i>Zeynep GÜLEÇ KÖKSAL</i> <i>Pınar UYSAL</i>	
Bölüm 9	Baş-Boyun-Lenf Bezleri Muayenesi	103
	<i>Yusuf Ziya ARAL</i>	
Bölüm 10	Göz ve Kulak Muayenesi.....	123
	<i>Ayşe ANIK</i>	
Bölüm 11	Solunum Sistemi Muayenesi	133
	<i>Adnan MERCAN</i> <i>Duygu ERGE</i>	
Bölüm 12	Kardiyovasküler Sistem Muayenesi.....	159
	<i>Serkan Fazlı ÇELİK</i>	
Bölüm 13	Gastrointestinal Sistem Muayenesi	169
	<i>Şükrü GÜNGÖR</i>	

Bölüm 14	Genitoüriner Sistem Muayenesi	191
	<i>Dilek YILMAZ</i>	
Bölüm 15	Kas-İskelet Sistemi ve Eklem Muayenesi.....	205
	<i>Mediha AKCAN</i>	
Bölüm 16	Nörolojik Muayene.....	227
	<i>Müge AYANOĞLU</i>	
Bölüm 17	Yenidoğan Muayenesi	255
	<i>Ayşe ANIK</i>	
Bölüm 18	Çocuk Acilde Kritik Hasta Değerlendirmesi	275
	<i>Aykut ÇAĞLAR</i>	
Bölüm 19	Anne Sütü ve Emzirme	285
	<i>Abdullah Barış AKCAN</i>	
Bölüm 20	Sağlıklı Çocuk Beslenmesi.....	299
	<i>Şükrü GÜNGÖR</i>	
Bölüm 21	Büyüme İzlemi	315
	<i>Tolga ÜNÜVAR</i>	
Bölüm 22	Normal Nörolojik Gelişim.....	321
	<i>Müge AYANOĞLU</i>	
Bölüm 23	Normal Pubertal Gelişim.....	329
	<i>Ahmet ANIK</i>	
Bölüm 24	Aşılar	337
	<i>Soner Sertan KARA</i>	
Bölüm 25	Sağlıklı Çocuk İzlemi	351
	<i>Elif ÇELİK</i>	
Bölüm 26	Çocuklarda Normal Laboratuvar Değerleri.....	373
	<i>Mediha AKCAN</i>	
	<i>Yusuf Ziya ARAL</i>	

YAZARLAR

Prof. Dr. Abdullah Barış AKCAN

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD, Neonatoloji BD

 0000-0003-0181-1166

Dr. Öğr. Üyesi Müge AYANOĞLU

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD, Çocuk Nöroloji BD

 0000-0002-0556-1435

Dr. Öğr. Üyesi Mediha AKCAN

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD, Çocuk Hematoloji ve Onkoloji BD

 0000-0003-4956-7916

Dr. Öğr. Üyesi Özgür CARTI

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD, Çocuk Hematoloji ve Onkoloji BD

 0000-0002-7604-6481

Doç. Dr. Ahmet ANIK

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD, Çocuk Endokrinolojisi BD

 0000-0002-7729-7872

Doç. Dr. Aykut ÇAĞLAR

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD, Çocuk Acil BD

 0000-0002-2805-5420

Doç. Dr. Ayşe ANIK

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD, Neonatoloji BD

 0000-0002-0673-3403

Doç. Dr. Elif ÇELİK

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD

 0000-0002-0298-4088

Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Ziya ARAL

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD, Çocuk Hematolojisi ve Onkolojisi BD

 0000-0001-7964-6266

Doç. Dr. Serkan Fazlı ÇELİK

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD, Çocuk Kardiyoloji BD

 0000-0003-1595-802X

Prof. Dr. Duygu ERGE

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD Çocuk Alerji ve İmmünoloji BD

 0000-0003-1477-4739

Uzm. Dr. Adnan MERCAN

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD Çocuk Alerji ve İmmünoloji BD

 0000-0003-4215-5396

Doç. Dr. Şükrü GÜNGÖR

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Çocuk Gastroenteroloji BD

 0000-0002-0433-5970

Prof. Dr. Ayşe TOSUN

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD, Çocuk Nöroloji BD

 0000-0003-4261-1021

Prof. Dr. Ferah GÖNÜLŞEN SÖNMEZ

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD, Çocuk Nefroloji BD Emekli Öğretim Üyesi

 0000-0003-2708-4972

Doç. Dr. Pınar UYSAL

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD, Çocuk Alerji ve İmmünoloji BD

 0000-0003-0288-608X

Arş. Gör. Dr. Zeynep GÜLEÇ KÖKSAL

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD, Çocuk Alerji ve İmmünoloji BD

 0000-0001-9464-4605

Prof. Dr. Tolga ÜNÜVAR

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD, Çocuk Endokrinolojisi BD

 0000-0002-5517-5030

Doç. Dr. Soner Sertan KARA

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD, Çocuk Enfeksiyon BD

 0000-0002-8129-6063

Doç. Dr. Dilek YILMAZ

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD, Çocuk Nefroloji BD

 0000-0001-8630-6032

Prof. Dr. Münevver KAYNAK TÜRKMEN

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ABD, Neonatoloji BD, Emekli Öğretim Üyesi

 0000-0001-8436-6613